

sit dispositus, et præterquam quod quia ipsius Sacramenti veritas et existentia Sacramentalis ex intentione Ministri pendet. At signum sensibile missionis visibilis tale esse debet, ut certo et infallibiliter ostendat Spiritus sancti inhabitationem vel descensum, quod non habet ullum signum, vel præexistens, vel etiam ordinaria lege impositum ad significandum, et ideo esse debet novum, et ad eum finem in ipsa et pro ipsa, missione effectum.

13. Unde etiam necesse est, ut a Deo ipso peculiariter fiat, quia cum personæ divinæ descensus a divina voluntate dependeat, non potest certo et infallibiliter significari, nisi per signum ab eodem Deo factum et institutum. Non est autem necesse, ut semper miraculoso modo fiat. Nam cum Christus insufflavit ad dandum Apostolis Spiritum sanctum, videtur flatus ille factus sine speciali miraculo: nisi fortasse miraculum censeatur, corpus gloriosum insufflare: re tamen vera miraculum proprie non est, licet possit dici extraordinarium opus, ac mere voluntarium, quia licet corpus gloriosum non indigeat respiratione, potest autem emittere aerem, si vult, et cum eo impulsu, qui ad insufflandum sufficiat. Tamen quia ille modus operandi et conversandi gloriosi corporis cum mortalibus est valde alienus a statu gloriosi corporis, ideo opus illud extra ordinem appellamus, et certe dici potest aliquo modo miraculosum. In aliis vero missionibus semper facta sunt signa præter totum naturæ ordinem, ac plane divina. Non vero oportet, ut immediate facta sint a solo Deo, nam flatus ille per humanitatem factus est. Alia vero signa Columbæ, vocis, Spiritus vehementis ac linguarum, ministerio angelorum creduntur facta, juxta doctrinam Augustini, l. 3, de Trinitate, a principio, præsertim cap. 4, 5, 9 et 10, et D. Thomas, dicta quæst. 43, art. 7, ad 5, ex ratione generali suavis providentiæ, quæ utitur causis secundis, quoad fieri potest. Quia vero angeli tantum sunt ministri divinæ voluntatis, et quia Deus ipse semper est principale operans: illi enim solum hæc operantur per corporales motus, et applicando activa passivis, ideo Deus ipse dicitur esse, qui hæc signa principaliter operatur.

14. *Difficultas insurgit.*—*Enodatur.*—Hic vero quæri solet, an oporteat, res illas, quæ in his signis apparent, tales revera esse, quales apparent. In quo non quæritur, an oporteat esse veras aliquas res: hoc enim jam in primo puncto diffinitum est. Diximus enim, esse res visibiles seu perceptibiles sensibus externis,

quod non possent facere, nisi essent aliquæ veræ res. Unde etiam constat oportere esse vera res quoad qualitates sensibiles necessarias, ut sensu externo percipiantur. Quare si signum sit sonus, sine dubio est verus et realis sonus, alias non posset auditum immutare. Si autem dicitur esse vox, non est necesse, ut habeat illam proprietatem vocis, quæ est, immediate procedere ab anima media imaginatione seu phantasia, quia hæc proprietas non percipitur sensu auditus, necesse vero est, ut sit sonitus formatus ad instar veræ vocis articulatæ, alias nec vox dici posset, nec significare id, ad quod significandum vera vox imposita est. Deinde si signum sit aliqua res lucida vel ignita, necessarium erit, ut veram lucem habeat, quia alias non posset visum immutare, cum ibi non interveniat aliquis color verus, ut supponitur. Non oportebit autem, ut sit verus ignis aut aliquid simile, quod per se percipi non possit, ut statim dicemus.

15. Atque eadem ratione dicendum censeo de sensibilibus communibus, quæ etiam per se percipiuntur. Et maxime quando vel tanta facilitate vere fieri possunt sicut apparenter, vel quando sunt necessaria omnino ad constituendam rem sub tali specie tam vera, quam apparente, sub qua dicitur apparere in ratione signi. Qua ratione quoties motus aliquis localis in tanto signo fieri dicitur, realem et verum motum esse intelligo, quia facillimo negotio fieri potest, et quia sic potest optime visu percipi, vel auditu et per solam apparentiam non veram, vix potest intelligi. Idem sentio de figura, quæ est etiam per se sensibilis et quasi forma per se constituens sub tali nomine: Ut, verbi gratia, cum linguæ dicuntur apparuisse, linguæ figuram habuisse, necesse est: idemque est de figura Columbæ: alias non apparet, quomodo illa signa, linguæ, vel columba possent appellari.

16. De veritate autem talium rerum quoad substantiam earum res est magis ambigua. Videtur autem satis verisimilis hæc regula. Quando corpora, quæ in his signis assumuntur, sunt ex his corporibus simplicibus, aut illis proximis, quæ versantur in hac aeris regione, suntque in communi usu hominum, credendum est, vera talia esse, qualia nominantur, ut si dicitur esse aer, aut ventus, vel quid simile. Ratio est, quia hæc corpora sunt veluti prima materia, ex qua alia apparentia corpora fieri solent, ergo cum ipsa dicuntur assumi in signa, non sunt apparentia, sed vera. Quæ ratio fortius de aere concludit, quam

de nubibus et aliis similibus mixtis imperfectis, tamen etiam de illis credo, esse veram regulam, quando ita simpliciter nominantur, propter facilitatem summam, qua ex aere fiunt, imo quia vix potest aer ita condensari, ut talia corpora appareant, quin etiam vere talia sint. Quod non ita est in igne, et ideo non sumus de illo locuti, et quia verus ignis propter magnam activitatem suam vix posset sine novo miraculo ad usum talium signorum assumi. At vero quando corpora, quæ apparere dicuntur, sunt substantiæ magis perfectæ, tunc per se necessaria non est veritas talium substantiarum ad usum talium signorum, ut per se constat, quia illæ substantiæ non percipiuntur. Unde si verba Scripturæ, aut circumstantiæ eorum non cogant, non est, cur tales esse substantialiter reputentur.

17. Ex his principiis facile est, quid de singulis missionibus visibilibus Spiritus sancti sentiendum sit, exponere. De quarum prima, scilicet de Columba, quæ in baptismo apparuit, late tractavi, in secundo tomo, tertia parte, disputatione vigesima septima, quem in locum lectorem remitto, et videri etiam potest disputatione decima quarta, sectione quinta. De statu vero a Christo Domino emisso in secunda missione (præterea enim transfigurationem, de qua etiam in eodem tomo secundo, dixi) de illo, inquam, statu non dubium est, quin verus fuerit. Nam Christi insufflatio vera, corporalis et vitalis fuit, verumque modum localem fecit in aere oris Christi, quem versus Apostolos emisit, hæc autem tantum sunt de ratione veri status, nec necessaria ibi erat aliqua fictio, etiam materialis (ut sic dicam) imo vix poterat intercedere.

18. Rursus de spiritu vehementi, qui replevit totam domum in die Pentecostes non est, cur dubitemus fuisse verum aerem, vere, ac realiter commotum et ingressum fuisse domum illam corporalem, saltem cœnaculum. An vero fuerit in omni philosophico rigore verus ventus, non multum curandum. Non enim repugno, quin potuerit esse solum aer vehementer commotus, nam etiam illum, vulgari loquendi modo, ventum appellabimus, potestque in rigorem per vocem *Spiritus* significari. Præterquam quod Act. 2, addita est dictio, *tanquam Spiritus vehementis*, quæ proprietatem significationis minuere potest. Nihil tamen impedit juxta regulam positam, quod verum ventum illum fuisse, etiam quoad substantiam suam, sentiamus: quia facillime concitari potuit, eratque aptior ad sonitum magnum red-

dendum. Nec dictio, *tanquam* obstat, quia non videtur posita ad minuendam significationem vocis, *spiritus*, sed ad declarandum sonum illum talem fuisse, qualis fieri solet ex vehementi Spiritu. De linguis denique certum est, quoad substantiam non fuisse carneas et verius credo, non fuisse verum ignem, propter rationem supra insinuatam, et quia littera non cogit, cum dicam, *tanquam ignis*. Quamvis enim non necessario excludat veritatem ignis, satis est, quod non cogat et quod ad mysterium perinde sit, illas linguas fuisse valde lucidas et ignitas, ut sunt cometæ. Unde credibile est, fuisse exhalationes aliquas, vel aerem condensatum sufficienter ad illum usum.

19. Atque ex his ulterius admonet Augustinus, lib. 2, de Trinitate, cap. 6, et in Epistola 102, res illas, quæ in hujusmodi signis apparent, non fuisse ab Spiritu sancto hypostatice assumptas. Cujus oppositum, de Columba baptismi sentit Tertullianus, lib. de Carne Christi, cap. 3, imo sunt, qui putent, etiam idem sensisse ipsum Augustinum, lib. de Agone Christiano, cap. 22. Sed ibi solum affirmat, corpus illud Columbæ fuisse verum et reale, indicatque, fuisse veram Columbam: quod autem fuerit assumptum ab Spiritu sancto in unione hypostatice non dicit imo nec affirmat, fuisse corpus vivum, sed verum et reale corpus cum figura Columbæ, quale sine anima esse potuit, ut idem sanctus recte dixit, Epistola 102, per quem locum alter egregie declaratur.

20. Unde sententia Tertulliani ab omnibus rejecta est, quia non est profecto verisimilis. Imprimis propter omnes rationes, quibus theologo ostendunt, non esse conveniens, ut Deus assumeret naturas irracionales, nedum inanimas. Deinde quia ad finem talium signorum id necessarium non est. In quo est optima differentia, quam Augustinus, S. Thomas, et alii considerant inter Verbum et Spiritum sanctum. Verbum enim missum est, ut esset auctor gratiæ per meritum et satisfactionem veram, et ideo in rationali natura venire necesse fuit, et illam sibi hypostatice unire. At Spiritus sanctus solum mittitur visibiliter, ut quasi testimonium visibile præbeat sanctificationi et invisibili missioni jam factæ, aut quæ tunc fiat, ad quem finem necessaria non est unio hypostatice. Solum ergo habuit Spiritus sanctus quasi accidentalem unionem ad tale signum, ideoque *officio significationis impleto, mox esse desiit*, ut in dicta epist. 102, Augustinus dixit.

21. *Duplex difficultas oritur.* — *Prima opinio.* — Duæ vero difficultates hinc nascuntur; una est, cum hæc corpora sensibilia, sub quibus hæc missio visibilis fit, ab omnibus personis fiant, cur dicatur hæc missio propria Spiritus sancti et non sit communis Filio, et cur in ea non dicatur etiam venire Pater, licet non mittatur. Per Incarnationem enim dicitur solus Filius missus, quia solus ille humanitati fuit hypostatice unitus, at seclusa personali unione, reliqua omnia, quæ realia sunt, vel dicunt operationem ad extra, omnibus illis communia sunt: ergo nulla ratio superest, ob quam hæc missiones propriæ Spiritus sancti censeatur. Propter Corduba, dicta quæst. 41, docet, missiones has non tribui Spiritui sancto, ut proprias, sed ut appropriatas, et ita in rigore et proprietate concedit, esse communes Filio, ut misso, et Patri ut venienti cum aliis, licet non ut misso.

22. *Contraria opinio Augustini et D. Thomæ.* — Sed contrarium docuit Augustinus et cum illo D. Thomas et cæteri theologi. Ratio autem et responsio ad propositam objectionem est, quia missio hæc visibilis non attenditur secundum efficientiam illius formæ, vel signi sub qua missio fieri dicitur: quæ efficientia communis est tribus personis, sed attenditur secundum representationem et significationem talis formæ, quam non est necesse esse commune toti Trinitati. Nam sicut hac voce *Spiritus sanctus* (ait optime Augustinus) significatur tertia persona et non aliæ, ita per Columbam potuit representari Spiritus sancti persona et non Patris, nec Filii: propter hanc ergo singularem representationem talis missio est propria Spiritus sancti, quia sub illo signo singulariter apparere dignatus est, et ut ita appareret, Pater et Filius eum miserunt. Neque hic habet locum axioma illud: *Opera Trinitatis ad extra sunt indivisa*, quia representari per tale signum non est opus ad extra, sed est quædam denominatio extrinseca, seu relatio rationis, qualem etiam missio importat ex ea parte, qua temporalis est.

23. *Altera difficultas.* — *Resolutio.* — Altera difficultas est, nam hinc sequitur, Verbum non semel tantum missum fuisse visibiliter per Incarnationem, sed etiam sæpius per representationem. Quamvis enim in Novo Testamento hæc Verbi missiones non legantur, in Veteri legitur sæpius apparuisse in forma visibili. Ergo dicendum est, ante adventum in carne sæpius fuisse missum. Ad hoc respondeo primo, non esse magnum absurdum id concedere, nam

multi Patres præcipue Græci multas apparitiones Veteris Testamenti attribuunt Verbo divino, ut est vulgare et in materia de Angelis latius tractatur. Quod si verum est, eas, apparitiones missiones vocare non erit magnum absurdum. Ego vero probabilis credo, in Veteri Testamento non legi personam aliquam missam secundum propriam proprietatem, quia nec unio hypostatice facta est, ut per se constat, nec etiam per signum aliquod externum una persona potius, quam alia manifestata est, ut late prosequitur Augustinus, lib. 2, 3 et 4, de Trinitate. Nec credo ostendi posse in Veteri Testamento representationem aliquam sensibilem factam in persona Dei, in qua constet, unam Trinitatis personam potius, quam aliam loqui, aut præsentari. Quare si ratione illius representationis missio admittenda est, dicendum est, Deum per se primo venire, aut apparere solitum, et consequenter omnes etiam tres personas venisse, ac subinde duas illarum fuisse missas, sicut dicimus de missione invisibili. Addimus vero eum D. Thoma, dict. quæst. 43, art. 7, ad 6, Augustino, lib. 2 de Trinit., cap. 17, quamvis ante Incarnationem factæ fuerint apparitiones aliquæ divinarum personarum, non tantum habuisse rationem missionis, neque ita appellari, quia non fuerunt factæ ad significandam inhabitationem divinæ personæ per gratiam: potius ergo illa apparitio erat umbra quædam futuræ missionis. Quod si quæretur, an post Incarnationem fuerit divinum Verbum iterum aliquando missum. Dicendum est, non esse missum, nisi fortasse ratione humanitatis, quomodo etiam dici potest mittendum esse ad iudicandum. In consecrationem item Sacrosanctæ Eucharistiæ, quotidie quodam modo mittitur; illa vero missio visibilis non est, quia licet mittatur sub forma visibili, tamen non ibi formatur visibilis forma, sed sub illa Verbum Incarnatum invisibiliter constituitur.

24. Atque hinc ulterius concluditur, antiquiores, generaliores, magisque inter se connexas et in majori numero esse missiones invisibiles, quam visibiles. Nam ut supra dicebam, invisibiles non in solis hominibus, sed etiam in angelis factæ sunt: visibiles autem in solis hominibus: invisibiles in omni tempore et lege fuerunt: visibiles in adventu Christi in ceperunt et parvo tempore durarunt, nec constat, an iterum fient. Cum enim ordinatæ fuerint ad fidei declarationem et confirmationem, postquam fides sufficienter manifestata est, cessarunt. Præterea invisibiles missiones ex

parte personarum, quæ mittuntur, connexionem habent: visibiles autem minime, ut jam explicatum est. Denique invisibiles toties multiplicatæ sunt, quoties intellectuales, vel rationales creaturæ sanctificatæ sunt. Et ideo usque ad finem mundi durabunt, quia ad hominum sanctificationem necessariae sunt, visibiles autem in parvo sunt numero. Quamvis in hoc possit differentia quædam considerari, quia invisibiles missiones solum multiplicantur secundum numerum, visibiles vero plus, quam specie. Nam missio Verbi altioris multo rationis est, quam Spiritus sancti missiones, ut per se notum est, et ex dictis constat. Missiones etiam Spiritus sancti inter se specie suo modo distinguuntur, non quidem ex parte personæ representatæ, sed ex parte signorum, et ex parte effectuum gratiæ, quos representant, vel efficiunt, ut ex omnibus dictis facile constare potest. Unde etiam visibilis missio Verbi semel tantum facta est, et nulli alteri naturæ communicata est. Missiones vero Spiritus sancti multiplicatæ sunt in eo numero, qui ad earum finem, juxta divinæ sapientiæ providentiam sufficiens iudicatus est.

25. *Ad quot capita revocentur missiones.* — Omnes vero Spiritus sancti missiones ad tres vel quatuor reducuntur, in specie Columbæ, Nubis, Flatus a Christo emissi, et linguarum ignitarum cum sono spiritus vehementis: nam alia, quæ in primitiva Ecclesia fiebat, quando fidelibus post baptismum imponebantur manus, vel non erat propria missio visibilis, vel ad eam reducitur, quæ in Pentecostes die facta est, nam fuit veluti quædam extensio et duratio illius. Et illis ergo quatuor missionibus primam tractavi in secundo tomo, tertia parte, circa quæstionem trigesimam nonam D. Thomæ: in eaque solum est cavendum, ne putetur Spiritus in ea datus invisibiliter Christo: id enim fieri non potuit, cum gratia in Christo nec tunc in ceperit, nec auferri potuerit, ut in dicto loco est tractatum, et notat Toletus exponens aliqua loca Patrum, Joan. 1, Annot. 71. Ex qua intelligi potest, Spiritum sanctum tunc non fuisse proprie missum ad Christum, quia neque propter illum præcipue missus est, cum ille non indiguerit illa representatione sensibili, nec in Scriptura legimus, descendisse Spiritum sanctum ad illum, sed super illum. Quod si inquiras, ad quem tunc fuerit Spiritus sanctus missus. Quidam censent missum esse ad Columbam. At certe missio intellectualis personæ, et præsertim tantæ excellentiæ, ad

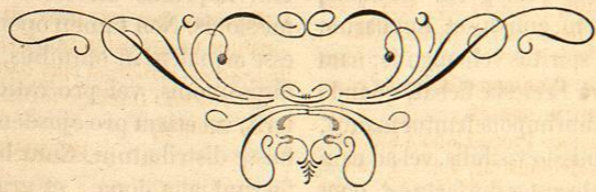
personam, vel naturam intellectualem fieri debet. Unde potius dicerem, Spiritum sanctum missum esse sub specie Columbæ quam ad Columbam. Missum autem esse vel ad Joannem, vel ad totam hominum multitudinem, quæ ibi aderat, ut eis excellentiam personæ Christi, et gratiæ ejus manifestaret. Et ad eundem modum discurrendum est de altera missione sub specie Nubis, de qua tractavi in secundo tomo, ad quæstionem quadragesimam quintam D. Thomæ. In tertia vero ultra ea, quæ diximus, solum desiderari potest, ut de effectu ejus dicamus. In illa missione sine dubio Spiritus sanctus ad apostolos missus, ut illos peculiari modo sanctificaret. Quis autem ille modus fuerit, et quæ potestas illis data, in quarto tomo, tractando de institutione Sacramenti Pœnitentiæ, explicatum est.

26. Tandem circa principalem missionem visibilem Spiritus sancti, Actor. 2, videndi sunt expositores ibi, ad quos magis hoc spectat, quam ad doctrinam Scholasticam, et præterea quod expectat ad signa visibilia, quæ tunc apparuerunt, satis sunt: quæ diximus. Circa effectum vero illius missionis certum est, datum esse Apostolis, et Discipulis magnum sanctificantis gratiæ augmentum, quia hoc promiserat Christus, Joan. 14 et 15. Et hoc erat imprimis necessarium ad finem illius missionis. Non tamen oportuit, hunc effectum esse æqualem in omnibus, sed vel pro ratione dispositionis, vel pro ratione officii, et ministerii, vel etiam pro ejusdem Spiritus voluntate, fuisse distributum. Cum hoc effectu conjuncta fuerunt alia dona, et gratiæ gratis datæ, ut donum linguarum, et fortasse donum Prophetiæ, vel virtutis miraculorum, creditur, item data Apostolis confirmatio in gratia, quamvis enim ex sola narratione Lucae id satis non colligatur, tamen ex Ecclesiæ traditione habetur. Et fundari potest in promissione Christi, Joan. 14: *Alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum.* Data est etiam Apostolis intelligentia mysteriorum Fidei, juxta promissionem etiam Christi, Joan. 14 et 15. Et ibi, ut existimo, etiam acceperunt assistentiam Spiritus sancti, ut in docendo totam Ecclesiam, sive verbo, sive scripto non errarent. Tunc denique omnia auxilia convenientia muneri Apostolico receperunt, quasi in habitu: hæc enim omnia, vel expresse, vel virtute Christus promiserat. Unde notari potest discrimen inter missionem Verbi absque merito, sola Dei charitate facta est, juxta illud Joan. 3. *sic Deus dilexit Mundum, ut Filium suum uni-*

genitum daret : missio autem Spiritus sancti Joān. 14, dicens : *Ego rogabo Patrem, et alium ex merito Verbi facta est* : ideo enim non fuit *Paracletum dabit vobis*. Cui gloria et honor Spiritus datus, donec Jesus fuit glorificatus, sit in æternum.

FINIS LIBRI DUODECIMI DE TRINITATE.

INDEX LOCORUM

SACRÆ SCRIPTURÆ.

EX GENESI.

1. *In principio creavit Deus, etc.*, per principium Filium intelligi, multorum est assertio, 3, lib. 1, cap. 2, num. 6. Pagina 537
Creavit. Unitatem essentiæ designat, ibid. 642
 Ibid. *Faciamus hominem ad imaginem, et similitudinem, etc.* Pluralitas personarum ostenditur, 3, lib. 1, cap. 2, num. 6. 537
 Item factus est homo ad similitudinem Dei secundum animam, non vero corpus, ibid. 537
 Ibid. *Vidit Deus cuncta quæ fecerat, et erant valde bonæ*. Scientia approbationis in Deo ostenditur, quæ visioni scientiæ applicatur, 1, lib. 3, c. 4, n. 11. 209
 Item ea, quæ in particulari distincte creaturas omnes in omni temporis differentia cognoscat, ibid. cap. 3, num. 1. 202
 2. *Adduxit ea ad Adam, ut videret quid vocaret ea*. Neque enim imponere potuisset nomina rebus, nisi ipsas cognovisset, 1, lib. 2, cap. 31, num. 5. 183
 3. *Genuisse Seth ad imaginem, et similitudinem suam*. De vera imagine loquitur, 3, lib. 9, cap. 8, n. 3. 744
 4. *Possedi hominem per Deum*, id est, Genui, 3, lib. 2, cap. 4, num. 9. 582
 17. *Ego Deus omnipotens*. Omnipotentia divina commendatur, 1, lib. 3, cap. 9, num. 1. 224
 19. *Pluit Dominus a Domino*. Processionem Filii Deitatis non opponi, locus demonstrat, 3, lib. 2, cap. 2, num. 2. 576
 32. *Cur quæris nomen meum*. Quia nullum est, quod Deum quidditative significet, cum fit infaillibilis, 1, lib. 2, cap. 31, num. 10. 184
 50. *Num Dei possumus resistere voluntati* ? Id est, effiaci, 1, lib. 3, cap. 8, num. 9. 224

EX EXODO.

3. *Ego sum, qui sum*. Credimus Deum esse testimonio ipsius Dei dicentis, 1, lib. 1, cap. num. 5. 2
 Item significatur permanentia divini esse per hanc absolutam appellationem, ibid., num. 6. 2
 Item independentia in ipso esse, cum ex se habeat, quod sit, ibid., num. 11. 3
 7. *Constituite Deum Pharaonis*. Id est, judicem, 1, lib. 2, cap. 32, num. 19. 192
 15. *Omnipotens nomen ejus*. Nomen potest imponi Deo, quod ipsum aliqua ratione significet, 1, lib. 2, cap. 31, num. 22. 187
 22. *Dis non detrahes*. Id est, sacerdotibus, et judicibus, 1, lib. 2, cap. 32, num. 19. 192
 30. *Loquebatur autem Dominus ad Moysen facie ad faciem sicut solet amicus ad amicum*. Cum adeo familiariter, et frequenter Deo sit collocutus, non videtur essentiam illi ostendisse, 1, lib. 2, cap. 30, num. 14. 181

33. *Non videbit me homo, et vivet*. De hominibus in hac vita degentibus sermo est, 1, lib. 2, cap. 7, num. 14. 67
 Ibid. *Ostendam tibi omne bonum*. Omnis perfectio Deo debetur, ideo *omne bonum* se appellat, 1, lib. 1, cap. 8, num. 11. 24

EX NUMERIS.

12. *Si quis fuerit inter vos propheta Domini, in visione apparebo ei, sic servus meus Moyses, qui in omni domo mea fidelissimus, ore enim ad os loquar ei, et palam, et non per ænigmata et figuras*. Summa familiaritate Moyses cum Deo loquebatur, non tamen tanta, ut essentiam videret, ut ipsa summa familiaritas in re tanti momenti probare videtur, 1, lib. 2, cap. 30, num. 14. 181
 13. *Non est Deus quasi homo ut mentiat, neque ut Filius hominis, ut mutetur*. Immutabilitas Dei, etiam in proposito suæ voluntatis ostenditur, 1, lib. 2, cap. 3, num. 1. 14

EX DEUTERONOMIO.

4. *Dominus ipse est Deus, et non est alius*. Divinæ naturæ unitas ostenditur, 1, lib. 1, cap. 6, n. 4. 19
 Ibid. *Vocem verborum ejus audistis, et formam penitus non vidistis*. Intellige formam sensibilem, 1, lib. 2, cap. 6, num. 4. 62

EX JOSUE.

2. *Deus in cælo sursum, et in terra deorsum*. Cum extrema attingat, medium etiam replebit, unde immensitas ejus demonstratur.

EX I. REGUM.

2. *Non est sanctus, ut est Dominus, neque enim est alius extra te*. Deus cum sibi maxime adhaereat, per Antonomasiam sanctus dicitur, 1, lib. 1, c. 8, n. 17. 26
 1, lib. 1, cap. 6, num. 4. 19

EX II. REGUM.

20. *Dominus præcepit illi, ut maledicat, et si forte respiciant humilitatem meam*. Permisit Deus illud peccatum Semei, ut patientia Davidis et humilitas eluceret, 2, lib. 3, cap. 8, num. 5. 476
 23. *Dixit Deus Israel mihi*. Hoc est, Spiritus sanctus, 1, lib. 3, cap. 2, num. 5. 197

EX III. REGUM.

8. *Si cælum et cæli cælorum te capere non possunt*. Deus ita est in rebus, ut illis non circumscribatur, 1, lib. 2, cap. 2, num. 8. 52
 19. *Reliqui mihi septem millia virorum*. Reliqui, id est, propria custodivi benevolentia, 2, lib. 2, cap. 23, num. 19. 437